

İstanbul Vakıf Üniversiteleri İşletme Programları Karşılaştırması

Erhan Erkut, Temmuz 20015

Ülkemizde vakıf üniversitelerinin marka farklılaştırması yaptığı alanların başında “işletme” gelmektedir. Yurt dışında genellikle işletmenin alt dalları olarak bilinen birçok alan ülkemizde lisans programına dönüşmüştür. Aşağıdaki programların müfredatları ile tipik bir işletme programının müfredatı arasında ciddi bir benzerlik vardır, ve bir işletme programında seçmeli derslerin doğru seçilmesi ile bu programların müfredatları büyük ölçüde tamamlanabilir.

- Bankacılık ve Finans
- Bankacılık ve Sigortacılık
- Girişimcilik
- İnsan Kaynakları Yönetimi
- İşletme Enformatiği
- İşletme-Ekonomi
- Lojistik Yönetimi
- Muhasebe ve Denetim
- Muhasebe ve Finans Yönetimi
- Sermaye Piyasaları ve Portföy Yönetimi
- Uluslararası İşletme Yönetimi
- Uluslararası İşletmecilik ve Ticaret
- Uluslararası Lojistik
- Uluslararası Lojistik ve Taşımacılık
- Uluslararası Lojistik Yönetimi
- Uluslararası Ticaret
- Uluslararası Ticaret ve Finans
- Uluslararası Ticaret ve Finansman
- Uluslararası Ticaret ve İşletmecilik
- Uluslararası Ticaret ve Lojistik
- Uluslararası Ticaret ve Lojistik Yönetimi
- Yönetim Bilimleri Programları
- Yönetim Bilişim Sistemleri

Bu listeye sağlık yönetimi, spor yönetimi, turizm yönetimi, sivil hava ulaştırma işletmeciliği, eğitim yönetimi gibi sektöre yönelik programlar da dahil edilebilir.

Kanımcı üniversitelerimizin işletmenin bu yan ve uygulama alanlarında yeni lisans programı tanımlamasının temel nedeni daha fazla öğrenci alabilmek ve daha fazla öğretim üyesi istihdam edebilmektir. Ülkenin en köklü ve prestijli üniversitelerinin (örneğin Boğaziçi, ODTÜ, Bilkent, Koç ve Sabancı) bu uygulamayı reddettiğini belirtmekte yarar görüyorum.

Bu marka farklılaştırmasının farkında olmakla birlikte, bu karşılaştırmaya sadece “işletme” programlarını dahil ettim. Tek istisna Sabancı'nın “Yönetim Bilimleri” programı, ki bu program isim farkına rağmen tam anlamıyla bir işletme programı.

- İncelenen program: İşletme (+ Sabancı'daki "Yönetim Bilimleri" programı)
- Karşılaştırılan grup: İstanbul vakıf üniversiteleri
- Ölçüt: Bölüme yerleştirilen öğrencilerin taban ve tavan puanlarının ortalaması
- Üniversite sayısı: 28
- Program sayısı: 41 (Türkçe ve İngilizce)
- Kontenjan: 2340
- Yerleşen: 1735
- Doluluk oranı: %74
- En yüksek puan: 486.87
- En düşük puan: 197.76
- Puan makası: 289.11
- Ortalama kontenjan: 57
- Ortalama puan: 297.59 (yakınsama)
- Ortalama burs: %50.5

İşletmeyi diğer birçok programdan ayıran bazı özellikleri sıralayalım:

- İstanbul'da 2015'de öğrenci almış olan 38 üniversiteden 28 tanesinde işletme programı vardır
- Birçok üniversite hem İngilizce hem de Türkçe program açmıştır
- İşletme programlarında burs oranları yüksektir
- Programın popülerliğine (ve yüksek bursa) karşın doluluk oranı dörtte üçün altında kalmıştır
- Dolmama nedeniyle programda puan makası iyice (neredeyse 300 puana) açılmıştır

118 farklı program ve burs kategorisinin en üstündeki 19 kategori:

Sıra	Program	Burs	Yerl.	Taban	Tavan	AVG
1	KOÇ -İngilizce	100%	14	475.53	486.87	481.20
2	SABANCI -İngilizce	100%	15	459.05	486.40	472.73
3	KOÇ -İngilizce	50%	29	418.51	465.21	441.86
4	ÖZYEĞİN -İngilizce	100%	9	431.86	449.40	440.63
5	SABANCI -İngilizce	50%	8	411.58	432.96	422.27
6	BAHÇEŞEHİR -İngilizce	100%	6	402.36	426.33	414.34
7	BİLGİ -İngilizce	100%	15	396.87	410.38	403.63
8	KOÇ -İngilizce	0%	41	342.29	461.61	401.95
9	ŞEHİR -İngilizce	100%	4	393.68	405.13	399.40
10	MEF -İngilizce	100%	4	385.25	398.82	392.03
11	KOÇ -İngilizce	25%	46	366.94	414.13	390.54
12	TİCARET -İngilizce	100%	4	384.40	393.49	388.94
13	YEDİTEPE -İngilizce	100%	14	374.56	396.08	385.32
14	SABANCI -İngilizce	25%	58	345.64	409.76	377.70
15	KADİR HAS -İngilizce	100%	6	367.21	381.71	374.46
16	ÖZYEĞİN -İngilizce	50%	57	287.42	429.50	358.46
17	FATİH -İngilizce	100%	3	352.46	362.34	357.40
18	TİCARET	100%	5	342.48	364.00	353.24
19	FATİH	100%	4	339.26	359.99	349.62

İngilizce programların üstünlüğü bu listede barizdir. Girdiği her burs kategorisinin lideri Koç'tur. Koç'un %50 burslu bir üniversite dışında tümünün tam burslusundan, burssuzu ise 4 üniversite dışında tümünün tam burslusundan yüksek bir ortalama puanla kapatmış. (ÖSYM Koç %25 verisi hatalı olabilir.)

41 işletme programının taban-tavan ortalamasına göre sıralaması, yerleşen öğrenci sayıları, doluluk oranları ve kontenjanlarına göre burs oranları:

Sıra	Program	Yerleşen	Dolu%	Avg Puan	Burs %
1	KOÇ -İngilizce	130	100%	415.35	30.8%
2	SABANCI -İngilizce	146	100%	363.52	22.9%
3	ÖZYEĞİN -İngilizce	94	100%	339.61	47.3%
4	MEF -İngilizce	35	100%	327.82	67.9%
5	MEDİPOL-İngilizce	15	100%	320.00	100.0%
6	BAHÇEŞEHİR -İngilizce	60	100%	310.88	40.0%
7	BİLGİ-İngilizce	150	100%	303.28	44.2%
8	TİCARET-İngilizce	38	95%	293.51	45.0%
9	YEDİTEPE -İngilizce	135	100%	293.42	44.4%
10	SÜLEYMAN ŞAH -İngilizce	19	48%	287.88	56.3%
11	FATİH	13	33%	284.34	55.0%
12	FATİH -İngilizce	15	45%	280.83	54.5%
13	ŞEHİR-İngilizce	39	98%	279.17	52.5%
14	TİCARET	48	96%	276.86	47.0%
15	AREL -İngilizce	6	18%	276.28	50.0%
16	KÜLTÜR-İngilizce	60	100%	275.60	53.3%
17	ESENYURT-İngilizce	13	22%	274.48	65.0%
18	AREL	7	21%	273.09	50.0%
19	OKAN -İngilizce	15	42%	272.28	20.8%
20	HALİÇ -İngilizce	32	68%	271.87	60.1%
21	DOĞUŞ -İngilizce	19	32%	271.73	55.0%
22	BEYKENT -İngilizce	36	51%	271.72	55.0%
23	KEMERBURGAZ-İngilizce	45	100%	269.84	77.8%
24	KADIR HAS -İngilizce	50	83%	265.23	48.8%
25	OKAN	13	36%	265.14	20.8%
26	HALİÇ	28	56%	264.94	59.5%
27	KÜLTÜR	86	89%	264.60	53.4%
28	AYDIN-İngilizce	39	56%	263.64	55.0%
29	SABAHATTİN ZAİM	39	98%	262.62	70.0%
30	GELİŞİM-İngilizce	17	57%	261.33	65.8%
31	YENİ YÜZYIL	51	85%	260.10	70.8%
32	IŞIK	6	50%	259.67	50.0%
33	IŞIK -İngilizce	14	78%	257.90	52.8%
34	ESENYURT	20	33%	252.92	65.0%
35	GELİŞİM	28	70%	251.89	65.6%
36	DOĞUŞ	22	37%	250.71	55.0%
37	MALTEPE	24	56%	248.40	42.4%
38	YEDİTEPE-UOLP-İngilizce	4	40%	248.28	0.0%
39	AYDIN	56	93%	247.51	55.0%
40	BEYKENT	42	53%	244.23	55.0%
41	NİŞANTAŞI	26	43%	233.41	77.5%

İşletme programları listesinin üst tarafında çok net bir ayrışım görülmekte: Koç açık ara ile en tepede, Sabancı ise yine oldukça açık bir ara ile ikinci sırada. Yüksek kontenjan ve oldukça düşük burs oranlarına rağmen bu iki okulun en tepedeki konumu markalaşmış olmalarının sonucu.

Üçüncü sırada ilk ikiye kıyasla daha düşük kontenjan ve daha yüksek burs oranı ile Özyeğin, dördüncü sırada ise daha da düşük kontenjan ve daha da yüksek burs oranı ile MEF var.

Beşinci sırada Medipol'ün olması sürpriz değil, fakat tamamı tam burslu ve çok düşük kontenjanlı bir programın ancak beşinci olabilmesi ilginç karşılanabilir.

Altıncı ve yedinci sırada Bahçeşehir ve Bilgi'yi görüyoruz. En yüksek kontenjana sahip olan Bilgi'nin ortalamanın altında bir burs oranı ile yedinciliği dikkat çekici.

Sekizinci sırayı düşük kontenjanlı Ticaret ile yüksek kontenjanlı Yeditepe benzer bir burs oranı ile paylaşmışlar.

Sekizinci sıradaki Ticaret ile 33. sıradaki Işık arasında sadece 35.6 puanlık bir fark var. Yani bu 25 üniversite birbirlerine oldukça yakın bir şekilde sıralanmışlar.

Listenin en altında Aydın ve Beykent'in Türkçe programları ile Nişantaşı bulunmakta.

İlk 10'daki programların tümü İngilizce, son 10'daki programların ise sadece ikisi İngilizce. İşletme programlarında öğrencilerin İngilizce tercihi gayet net.

Listedeki birçok programda kontenjan boşlukları dikkat çekiyor. 12 programa 20'den az öğrenci yerleştirilmiş.

Tabloda verilen burs oranları deklare edilmiş kontenjan üzerinden hesaplandı. Kontenjanı dolmayan programların vermiş oldukları burs oranları farklı hale geldi. Örneğin Arel'in İngilizce programına sadece 3 tam burslu 3 yarım burslu öğrenci yerleştirildiğinden (ve %25 ile burssuz kategorileri boş kaldığından), kontenjana göre %50 olan burs oranı, yerleşmeye göre %75 olarak gerçekleşmiş oldu. Bunun ekonomik sonuçları oldukça ciddi olabilir: Bu örnekte kontenjana göre 17 tam ücret karşılığı bir gelir hedeflenmiş iken, gerçekleşen gelir sadece 1.5 tam ücret karşılığı. Dolmayan kontenjanların genellikle burssuz ve düşük burslu kategorilerde olduğu düşünülürse, kontenjanı dolmayan okulların birçoğunun bu programdan hedefledikleri gelirden çok daha azına eriştikleri görülüyor.